

Vorpa

**Čornajas pagasta
pārvaldes informatīvā lapa
Maijs 2018 Nr. 51**

Grāmatu lasīšanas stafete.

No 1. jūnija līdz 6. augustam Ratnieku bibliotēka aicina bērnus un jauniešus (7-16 g.v.) piedalīties grāmatu lasīšanas stafetē. Stafetes mērķis ir popularizēt bibliotēkas grāmatu lasīšanu un veicināt sarunas par bibliotēkā pieejamām grāmatām.

Par izlasītām grāmatām uzrakstīt nelielu anotāciju un stafetes noslēgumā iesniegt bibliotēkas vadītājam. Aktīvākie grāmatu lasītāji tiks sveikti un publicēti nākamajā izdevumā "Vorpa".

Tipiskās kļūdas, ko cilvēki pieļauj nekustamā īpašuma iegādes procesā.

Nesen iegādātajā īpašumā joprojām deklarēts kāds no bijušajiem iemītniekiem, tam zemesgrāmatā reģistrēts kultūras pieminekļa statuss vai ierakstīts īres līgums – tie ir tikai daži no "pārsteigumiem", ar ko īpašuma iegādes darījuma noslēgumā var saskarties jaunie īpašnieki, ja mājas, zemes vai dzīvokļa iegādes procesā laikus nav pārbaudīti visi iespējamie apstākļi.

Visbiežāk kāds no faktiem īpašuma iegādes darījuma procesā netiek laikus pārbaudīts nezināšanas pēc – tā lēš Latvijas Zvērinātu notāru padomes priekšsēdētājs Jānis Skrastiņš: "Tas ir tikai saprotams – cilvēkiem, kuru ikdienu vai profesionālā darbība nav cieši saistīta ar nekustamo īpašumu darījumiem, nevar būt šādas zināšanas. Tomēr situācijas, kādās mēdz nonākt nekustamā īpašuma pircēji, kuri, cenšoties ietaupīt, paļaujas paši uz saviem spēkiem darījuma izvērtēšanā, var būt pat ļoti nepatīkamas. Par jebkādiem liegumiem, apgrūtinājumiem un citiem apstākļiem notārs, apliecinot nostiprinājuma lūgumu īpašuma tiesību reģistrēšanai zemesgrāmatā, protams, informēs, taču darījumam jau būs veltīts pietiekami daudz laika, lai piedzīvotā vilšanās kļūtu par zināmu darvas karoti meduspodā."

Iegādātais īpašums – svešnieka deklarētā dzīves vieta

Dzīvesvietas deklarēšanas fakts pats par sevi gan nerada civiltiesiskas saistības starp dzīvokļa jauno īpašnieku un bijušā īpašnieka tuviniekiem, kuri tajā joprojām deklarēti. "Tajā pašā laikā visticamāk neviens nevēlas regulāri saņemt svešus sūtījumus savā pastkastītē vai, piemēram, piedzīvot policijas vizīti ļoti agrā rīta stundā, mēģinot sastapt kādu, kurš it kā dzīvo konkrētajā adresē un piespiedu kārtā nogādājams uz tiesas sēdi," spriež zvērināts notārs Jānis Skrastiņš.

Tāpēc jau mājokļa iegādes darījuma noformēšanas procesā ir ieteicams vērsties attiecīgajā pašvaldībā vai lūgt īpašuma pārdevējam izdrukāt no Latvija.lv portāla, lai pārlicinātos par personām, kas tajā deklarētas līdz šim, un, ja tādas ir, prasīt, lai esošais īpašnieks šo jautājumu nokārto. "Arī tad, ja šāds fakts atklājas jau pēc mājokļa iegādes, tā nav liela problēma – ja jaunais īpašnieks tam nepiekrīt, tad līdz ar dzīvokļa iegādes brīdi tajā iepriekš deklarētajām personām zūd tiesiskais pamats dzīvesvietas deklarācijai šajā īpašumā. Ja tās neizdeklarējas pašas labprātīgi, tad jaunajam īpašniekam jānododas uz vietējās pašvaldības iestādi ar lūgumu anulēt šīs personas deklarēto dzīvesvietu attiecīgajā īpašumā," skaidro notārs.

Par liegumiem un apgrūtinājumiem – kad jau par vēlu

Vēlme ietaupīt uz profesionālu iesaistes rēķina nereti noved cilvēkus arī pie daudz nepatīkamākām situācijām. Internetā pieejamo līgumu saturs lielākoties vispār neatbilst tam, par ko puses vienojušās – piemēram, darījumam ar zemi un mežu, tiek aizpildīts internetā lejupielādēts dzīvokļa pirkuma līgums. Tāpat netiek atrunāti būtiski līguma noteikumi, kļūdaini norādīts pats darījuma objekts, nav norādīta norēķinu kārtība, kā arī konkrēti pienākumi, kurus puses patiesībā uzņēmušās.

"Bēdīgākais ir tas, ka bieži vien darījumā iesaistītie neiedziļinās vai pat neiepazīstas ar līguma saturu un nenoskaidro sev nesaprotamu terminu būtību.

Tas ļauj otrai pusei, kas, iespējams, nav pilnībā godprātīga, noslēpt būtiskus apstākļus, kas attiecas uz pārdodamo īpašumu,” brīdina Jānis Skrastiņš. Šādi apstākļi var būt dažādi apgrūtinājumi, kas vēlāk, piemēram, jaunajam zemes īpašniekam var liegt īstenot ieceres par jaunās mājas būvniecību, lauksaimnieciskās darbības uzsākšanu, zivju dīķa ierīkošanu u.tml., jo tam ir piešķirts kultūras pieminekļa statuss, vai apgrūtināts ar zemes gabalā ierīkotajām inženierkomunikācijām vai elektrības sistēmām. Kad īpašuma iegādes darījums jau finiša taisnē un atliek tikai to reģistrēt zemesgrāmatā uz jaunā īpašnieka vārda, tā atcelšana vai atlikšana šķēršļu novēršanai vai līguma nosacījumu maiņai var atkal prasīt gan laiku, gan citus ieguldījumus.

Nevērīga attieksme pret darījumu – risks nevietā

Nevērīga attieksme pret darījuma juridisko pusi var novest, piemēram, pie tā, ka patiesībā runa ir nevis par dzīvokli, bet tikai īres tiesībām. Mēdz gadīties, ka nule iegādātajam dzīvoklim līdzī nāk arī īrnieki, ar kuriem telpu īres līgums ir spēkā vēl vairākus gadus, un jaunajam īpašniekam tas būs jārespektē, taču īpašuma pārdevējs par to darījuma slēgšanas procesā nav informējis.

“Cilvēkam, kurš nolēmis pats saviem spēkiem kārtot darījumu ar nekustamo īpašumu, ir jābūt ļoti erudītam ne tikai juridiskos jautājumos un jāorientējas likumos, bet arī jāpārzina, kādos reģistros un institūcijās jāvēršas, lai pārbaudītu visu iespējamo informāciju par zemi, dzīvokli vai māju, ko iecerēts iegādāties – tieši šajos datos var atklāties dažādi pārsteigumi. Ir tikai saprotami, ka cilvēks, kuram konkrētā īpašuma iegāde, iespējams, ir pirmais un varbūt arī vienīgais tāda mēroga darījums dzīvē, to visu var arī nezināt. Notāriem ir zināšanas par apstākļiem, kurus nepieciešams pārbaudīt un kā to izdarīt,” uzsver Jānis Skrastiņš.

Viņš atgādina, ka notārs jau šobrīd var ne tikai sagatavot darījumu, bet arī to pārraudzīt – izskaidro pusēm visus ar darījumu saistītos aspektus un tajā iesaistīto tiesības un pienākumus, pārbauda visus iespējamus datus un informāciju, kas attiecas uz īpašumu, un iesniedz dokumentus īpašumtiesību reģistrācijai zemesgrāmatā. Turklāt drīzumā – no 1. jūlija komunikācija ar notāru varēs notikt attālināti, izmantojot videokonferenci Latvijas notariāta portālā www.latvijasnotars.lv un tādējādi sniežot iespēju cilvēkiem notāru sniegtos pakalpojumus saņemt attālināti. Tas būtiski paplašinās cilvēku ērtības un paliecinās darījuma norises ātrumu.

Nekustamā īpašuma iegādes procesā zvērināts notārs Jānis Skrastiņš iesaka:

- Konsultēties ar profesionāliem juristiem, piemēram, vērsties pie notāra
  - Rūpīgi izlasīt jebkuru dokumentu, kas attiecas uz īpašumu un darījumu
  - Nekautrēties uzdot jautājumus un nepaļauties tikai uz cilvēku godaprātu
  - Rakstiski fiksēt visu, par ko puses ir vienojušās
  - Neizmantojot internetā pieejamos līguma paraugus bez to kritiskas izvērtēšanas un pielāgošanas konkrētajai situācijai
  - Klausīt intuīcijai un neiesaistīties darījumā, kurā kaut nianse nav skaidra un saprotama
  - Skrupulozi pārbaudīt līguma tekstu arī gramatiski – personas datus, īpašumu adreses, kadastra numuru u.c.
  - Pārbaudīt informāciju atbilstošos reģistros, t.sk. salīdzināt Valsts zemes dienesta datus ar informāciju zemesgrāmatā
  - Izvērtēt notariāla akta priekšrocības un drošību iepretī privāti sagatavotam līgumam
  - Nekad nebalstīties uz uz kaimiņu vai paziņu pieredzi – katrs darījums ir specifisks
  - Neparakstīt līgumu, ja kāds no terminiem vai nosacījumiem nav saprotams un netiek izskaidrots
- Paredzēt tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, ja neiestājas plānotās sekas vai rezultāts

Papildu informācijai:

Liene Krīvena
Latvijas Zvērinātu notāru padomes
komunikācijas vadītāja
Tālr.: 67218955

E-pasts: liene.krivena@latvijasnotars.lv

Lielais dziesmu un deju svētku gads.

2018.gads ir ražens ar lielajiem svētku pasākumiem, jo šogad valstī svin gan grandiozos dziesmu un deju svētkus, gan Baltica – 2018.

Patiess prieks un lepnums ir par Čornajas pagasta kolektīviem, kuri arī piedalīsies šajos lielajos, nozīmīgos svētkos. Ratnieku tautas namā darbojas vidējās paaudzes deju kolektīvs „Juris”, kurš šogad skatē ieguva godalgoto 1. pakāpi un ar uzvaras lauriem no 30. jūnija līdz 8.jūlijam jaunajos tautas tērpos un apavos dosies uz Rīgu uz vispārējiem dziesmu un deju svētkiem.

Liels paldies jāsaka vadītājai Guntai Sidorovai un visiem kolektīva „Juris „, dalībniekiem par lielo un grūto ieguldīto darbu sasniedzot galamērķi un piedaloties ne tikai novada organizētajos pasākumos, bet arī priecēt skatītājus Rīgā.

Novēlēsim kolektīvam vieglus deju soļus, ne pārāk karstu laiku, izturību mēģinājumos un veiksmi noslēguma koncertā!

Ratnieku tautas namā darbojas folkloras kopas „Ratenš”. Arī šis kolektīvs piedalīsies BALTICA – 2018 organizētajos pasākumos.

16. jūnijā Ratnieku folkloras kopa „Ratenš” dosies uz Rīgu piedalīties BALTICA – 2018 koncertā krastmalā, savukārt 21. jūnijā brauks uz Viļaku piedalīties BALTICA – 2018 festivālā „Vasaras saulgrieči Latvijas novados” Ratnieku un

Čornajas folkloras kopas. Paldies vadītājām Laurai Sprudzānei, Santai Višai Gaišai un kolektīviem par sasniegtajiem rezultātiem!

Novēlēsim arī dziedātājiem skanīgu balsi un izturību!

Savukārt vislielāko paldies jāsaka Čornajas pagasta autobusa vadītājam Pēterim Bulim par dziedātāju un dejotāju pārvadāšanu uz lielajiem svētku pasākumiem.

Lai ir jauks laiks, silta vasara un skatītājiem prieks par jaukajiem koncertiem!

Ratnieku tautas nama vadītāja - Vija Jeršova

Sociālā dienesta informācija.

25. maijs, kad visā Eiropas Savienībā jāsāk ievērot Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasības. Tās nemaina līdzšinējos fizisko personu datu aizsardzības principus, kuri jau 18 gadus ir noteikti Fizisko personu datu aizsardzības likumā. **Regula par datu aizsardzību skar arī Sociālās palīdzības jomu.**

KAS IR PERSONAS DATI?

Personas dati – jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisko personu. Piemēri: Unikāls vārds un uzvārds; Vārds, uzvārds un personas kods; Fotogrāfija, kurā var precīzi identificēt personu; kontaktinformācija; IP adrese, sīkdatnes; paradumi; atrašanās vieta; politiskie, filozofiskie uzskati, reliģija; ģenētiskie un biometriskie dati (piemēram, pirkstu nospiedumi, sejas digitālās fotogrāfijas, kas uzņemtas identifikācijas nolūkos, u. c.) ; slimību diagnoze, augums, vecums un tml. informācija, ja pēc tās var identificēt personu.

Līdz ar to Vispārīgā datu aizsardzības regula īpaši aizsargā:

- datus, kas atklāj rasi vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību, dalību arod biedrībās;
- ģenētisko datu, biometrisku datu, lai veiktu fiziskas personas unikālu identifikāciju, veselības datu vai datu par fiziskas personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju apstrādi.

Šādu īpašo kategoriju personas datu **apstrādi regula aizliedz**, izņemot tās 9. panta 2. punktā noteiktajos gadījumos, piemēram:

- persona ir devusi nepārprotamu piekrišanu savu personas datu apstrādei;
- persona savus datus ir apzināti publiskojusi;
- tiesību akti paredz noteiktu datu apstrādi konkrētā nolūkā, lai īstenotu pārziņa vai datu subjekta tiesības nodarbinātības, sociālās aizsardzības, veselības aprūpes jomā;
- tiesību akti paredz konkrētu datu apstrādi sabiedrības interesēs, piemēram, arhivēšanas nolūkos, zinātniskās vai vēstures pētniecības, statistikas nolūkos u. tml.;
- aizstāvojot savas likumīgās tiesības, ceļot prasību tiesā;
- aizsargājot personas vitālās intereses, ja datu subjekts ir fiziski vai tiesiski nespējīgs dot savu piekrišanu, u. c.

Personas datu aizsargāšana (konfidencialitātes ievērošana)

Dati netiek sniegti trešajām personām, izņemot:

Tiesībsargājošām iestādēm (tiesām, valsts policijai) tikai pēc rakstiska pieprasījuma;

Valsts iestādēm, ja tas noteikts LR normatīvajos aktos vai pēc rakstiska pieprasījuma;

Datu subjektam (personai) par sevi;

Personas datu apstrādes leģitīmais mērķis ir noteikts Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk – likums) 5.pantā un 11.panta trešajā un piektajā daļā, kur pateikts, ka sociālo palīdzību klientam sniedz, pamatojoties uz viņa materiālo resursu - ienākumu un īpašuma novērtējumu, kā arī uzskaitīti sociālā dienesta uzdevumi, tai skaitā - novērtēt klientu vajadzības, materiālos un personiskos resursus un sniegt sociālo palīdzību.

Materiālās situācijas izvērtēšana

Ņemot vērā, ka atbilstoši likuma deleģējumam materiālā situācija tiek izvērtēta un galvenie sociālās palīdzības pabalsti (GMI un dzīvokļa pabalsts) tiek piešķirti mājsaimniecībai kopā, tad mājsaimniecības pilngadīgās personas, parakstot iesniegumu, pilnvaro vienu personu – līdziesniedzēju veikt turpmākās darbības materiālās situācijas izvērtēšanai visai mājsaimniecībai un galveno sociālās palīdzības pabalstu, kas piešķirti visai mājsaimniecībai (GMI un dzīvokļa pabalsta), saņemšanai.

Atbilstoši 2016.gada 27.aprīļa Vispārīgās datu aizsardzības regulas (ES) 2016/679 7.panta 2.punktā noteiktajam, datu subjekta (klienta – mājsaimniecības dalībnieka) piekrišana datu apstrādei, izmantojot valsts un pašvaldības datu bāzes, lai objektīvi izvērtētu mājsaimniecības materiālo situāciju, jāsaņem rakstveidā.

Tātad, gadījumā, ja iesniegumu nav parakstījušas visas pilngadīgās personas, sociālajā dienestā **papildus jāiesniedz rakstiska piekrišana par datu apstrādi valsts un pašvaldības informācijas sistēmās materiālās situācijas izvērtēšanai.** Piekrišanu iesniedz un paraksta katrs pilngadīgais mājsaimniecības dalībnieks, un sociālā darba speciālists to pievieno klienta lietai. Ja mājsaimniecībā ir bērni, tad vecāks vai likumīgais aizbildnis rakstisku piekrišanu par datu apstrādi iesniedz un paraksta arī par bērnu.

KAS IR PERSONAS SENSITĪVIE DATI?

Sensitīvi personas dati — personas dati, kas norāda personas rasi, etnisko izcelsmi, reliģisko, filozofisko un politisko pārliecību, dalību arodbiedrībās, kā arī sniedz informāciju par personas veselību vai seksuālo dzīvi;

Ikvienai fiziskajai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību;

Sensitīvo personas datu apstrāde ir aizliegta, izņemot gadījumus, kad cita starpā personas datu apstrāde ir nepieciešama sociālās palīdzības sniegšanai un to veic likumā paredzētā institūcija ;

Katram ir tiesības uz to, lai ziņas, kuras par viņa personiskajām vai mantiskajām attiecībām saņemis sociālo pakalpojumu sniedzējs, tajā skaitā arī sociālais dienests, netiktu izpaustas, izņemot normatīvajos aktos noteiktos gadījumus.

No šī gada 1.aprīļa maznodrošinātas personas /ģimenes var saņemt pārtikas pakas.

Lai saņemtu izsmēlošāku skaidrojumu par personas datu aizsardzību un citiem sociālās palīdzības piešķiršanas jautājumiem iedzīvotāji var interesēties pie pagasta sociālā darba speciālistiem: Marinas Mihaļkevičas un Intas Vegilejas IEDZĪVOTĀJU PIENĒMŠANAS LAIKĀ: PIRMDIENA (pagasta pārvaldes telpās) 8.00 – 16.30; OTRDIENA (pagasta pārvaldes telpās) 8.00 – 12.00; TREŠDIENA (pagasta pārvaldes telpās) 12.30 – 16.30; CETURTDIENA (pagasta pārvaldes telpās) 8.00 – 9.00; RATNIEKU ciems (tautas nama telpās) 9.15 – 11.30. Darba tālruna nr.: 64637558; mob. 26343406

Informāciju sagatavoja sociālā darba speciāliste – Inta Vegileja.

Izdevējs:	Čornajas pagasta pārvalde	64637598
Izdevumu sagatavoja	Vija Jeršova	64640979